

Financieel verslag 2017

Inhoudsopgave

1 Verslag van het bestuur	5
Voorwoord	7
Over CJG Rijnmond	8
Governance	10
Organogram	11
Kengetallen	12
Resultaten en ontwikkelingen	13
Personeel en Organisatie	14
Continuïteit	16
Verslag van de raad van toezicht	20
2 Jaarrekening	22
Balans 31-12-2017 vóór resultaatbestemming	24
Staat van baten en lasten 2017	26
Kasstroomoverzicht 2017	27
Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor resultaatbepaling	28
Toelichting op de balans	30
Toelichting op de staat van baten en lasten	37
3 Overige gegevens	44
Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	46
Gebeurtenissen na balansdatum	48

1 Verslag van het bestuur

Voorwoord

CJG Rijnmond heeft in 2017 volop verder gebouwd aan haar preventieve rol binnen het gewijzigde zorgstelsel. Onze professionals hebben veel geïnvesteerd in het sociale netwerk rondom het gezin en de aansluiting met lokale partners. Tevens zijn diverse pilots gestart waarbij opvoeders en jeugdigen meer vraaggericht zijn benaderd, afhankelijk van de situatie en behoefte.

Bij het effectief uitvoeren van onze zorgdiensten is het essentieel om proactief te handelen. Dit vraagt om een cultuur met voldoende ruimte en autonomie bij de professionals. Om deze werkwijze beter te ondersteunen hebben wij meer mandaat en verantwoordelijkheden belegd bij de uitvoering. Een spannende beweging die wij noodzakelijk achten om onze doelstellingen te realiseren die voortvloeien uit onze visie van een meer vraaggerichte dienstverlening. Borging van de kwaliteit van onze dienstverlening en een sluitende aanpak voor alle jeugdigen in ons werkgebied blijven hierbij onze toetsende kaders.

Voor het eerst sinds de oprichting van CJG Rijnmond is de omzet over het afgelopen jaar afgenomen. Na opeenvolgende jaren van dienstenuitbreiding en groei is een aantal activiteiten buiten de organisatie geplaatst. De bij de Rotterdamse wijkteams werkzame medewerkers van CJG Rijnmond zijn in het eerste halfjaar van 2017 overgedragen aan de gemeente. De diagnostische activiteiten en het bijbehorende personeel zijn eind 2017 overgedragen aan Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond. Per 1 januari 2018 ligt de focus van CJG Rijnmond derhalve volledig op de ontwikkeling en uitvoering van onze JGZ-taken, aangevuld met preventieve zorgdiensten ter versterking van deze functie.

In het eerste halfjaar bleek het niet mogelijk om alle vacatures tijdig in te vullen. Met name de moeizame werving van jeugdartsen – er is op de arbeidsmarkt een tekort aan (jeugd)artsen – heeft op enkele locaties gezorgd voor een te hoge werkdruk en uitdagingen in de planning van de contactmomenten. Dankzij een succesvolle wervingscampagne is de bezetting gedurende het jaar weer genormaliseerd. Naast genoemde onderbezetting op enkele functies lag het langdurig verzuimpercentage structureel hoger dan in 2016. Dit is een trend die ook

landelijk zichtbaar is. Hogere werkdruk als gevolg van toegenomen zorgvragen vanuit het veld, verandering van werkwijze, het zoeken naar een goede balans tussen werk en privé zijn allemaal aspecten die een rol spelen bij de inzetbaarheid van onze medewerkers en ook in 2018 veel aandacht vragen.

Ondanks de bezettingsproblemen hebben we wederom hoge bereikcijfers behaald, verbeteringen doorgevoerd in de dienstverlening en zijn we financieel in de pas gebleven. Het financieel resultaat is uitgekomen op € 159.000 positief. Zowel op het gebied van personele lasten als op afschrijvingen en automatisering zijn posten lager uitgevallen. Hier staan hogere wervingskosten en een toename van inleenkrachten in het tweede halfjaar tegenover, resulterend in een licht positief saldo. Een uitgebreide toelichting op onze cijfers is opgenomen in het voorliggend financieel jaarverslag.

Met vertrouwen kijken wij uit naar de toekomst. Wij signaleren dat gemeenten en lokale zorgaanbieders in toenemende mate aandacht hebben voor goede preventie in de jeugdketen. Een noodzakelijk gegeven voor het gezamenlijk creëren van een beter opgroeklimaat en effectieve zorg voor de Rijnmondse jeugd. Daar zetten wij ons maximaal voor in.

Hans Butselaar en Pieter Stenger
Raad van bestuur CJG Rijnmond

1.1 Over CJG Rijnmond

Doel en activiteiten

Stichting CJG Rijnmond bestaat sinds 1 januari 2010 en is statutair gevestigd in Rotterdam. CJG Rijnmond is een organisatie zonder winstdoelstelling en verricht in 14 gemeenten in de regio Rijnmond activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg (JGZ). De stichting geeft uitvoering aan de wettelijke basistaken jeugdgezondheidszorg en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) met als doel om de gezondheid en veiligheid van onze jeugd te bevorderen.

In opdracht van gemeenten biedt CJG Rijnmond preventieve gezondheidszorg aan ten behoeve van jeugdigen van 0 tot 18 jaar. Door reguliere contactmomenten met jeugdigen en ouders en contacten met ketenpartners wordt de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van jeugdigen gevolgd. Op deze wijze worden mogelijke gezondheidsbedreigingen vroegtijdig gesignaleerd en kan tijdig passende ondersteuning worden ingezet. In het verlengde van de basistaken JGZ wordt per individuele gemeente een aanvullend aanbod vormgegeven en afgestemd op de lokale behoefte. In dezelfde gemeenten wordt, in opdracht van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het RVP uitgevoerd. CJG Rijnmond vaccineert kinderen tegen een aantal veel voorkomende infectieziekten en voert de hieprikscreening uit, als instrument voor het opsporen van een aantal ernstige erfelijke aandoeningen. De uitvoering van deze activiteiten is geïntegreerd in het basispakket JGZ.

Onder de noemer Jeugd & Gezin verrichte en coördineerde CJG Rijnmond de afgelopen jaren activiteiten die betrekking hebben op het organiseren van de best beschikbare en passende hulp in de buurt van het gezin. Deze activiteiten bestonden onder andere uit het inzetten van wijkteamleiders in de gemeente Rotterdam en het coördineren en uitvoeren van consultatie en diagnostiek wanneer sprake is van meer complexe problematiek bij kinderen. Deze activiteiten zijn in 2017 met het bijbehorende personeel overgedragen aan de opdrachtgevers.

Missie

'Op tijd voor ieder kind'

Dit vormt de essentie van ons werk. Wij zijn er voor ieder kind en zetten in op het vroegtijdig signaleren om eventuele problemen in een later stadium te voorkomen. De gezondheid en veiligheid van het kind staan altijd voorop bij ons handelen.

Visie

'In beeld en in de buurt'

Wij hebben alle kinderen in beeld en organiseren de best beschikbare en passende hulp in de buurt van het gezin. Wij ondersteunen de opvoeders en jeugdigen om hun eigen kracht en netwerk te mobiliseren. Hiervoor zetten wij ons professionele netwerk in en volgen wij nauwlettend de maatschappelijke ontwikkelingen.

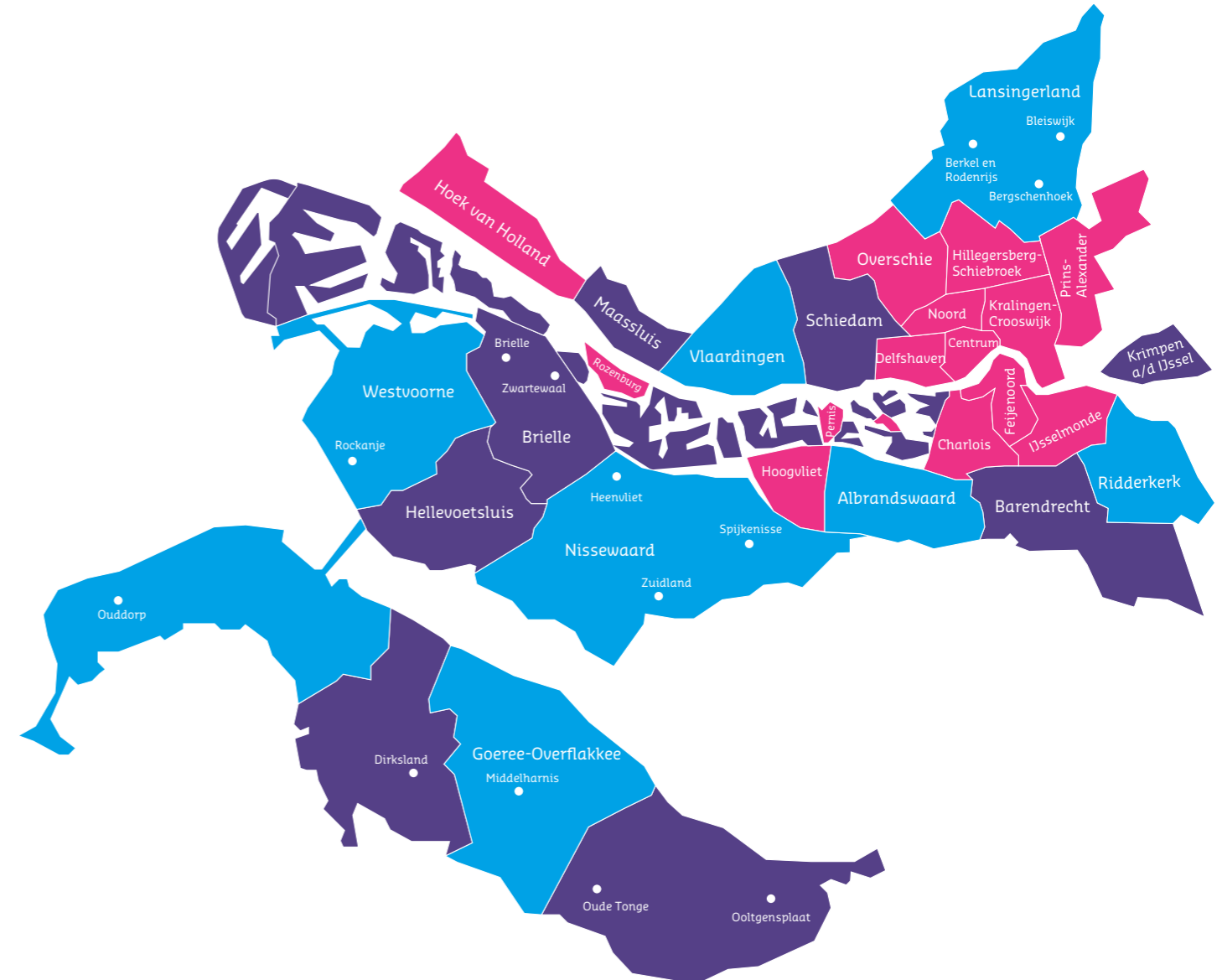
Kernwaarden

In aansluiting op de visie en missie voert CJG Rijnmond zijn activiteiten uit vanuit een aantal kernwaarden. Deze kernwaarden zijn kenmerkend voor de bedrijfscultuur en richten zich niet alleen op de taak als zorgverlener, maar hebben ook betrekking op de intercollegiale werkwijze die wordt voorgestaan.

- Deskundig
- Verantwoordelijk
- Transparant
- Samenwerken
- Innovatief

Verzorgingsgebied

CJG Rijnmond heeft in 2017 activiteiten uitgevoerd in de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.

1.2 Governance

Raad voor het publiek belang

Bij de oprichting van CJG Rijnmond is een raad voor het publiek belang ingesteld als hoogste gezagsorgaan van de stichting. Deze raad treedt op als belangenbehartiger van alle bij de stichting aangesloten gemeenten en ziet erop toe dat het publiek belang in de aan CJG Rijnmond verstrekte dienstverleningsopdracht gewaarborgd blijft. Het aantal leden van de raad is gelijk aan het aantal betrokken gemeenten. Elke in de stichting participerende gemeente wordt in de raad vertegenwoordigd door een burgemeester of wethouder. In 2017 was Hugo de Jonge, wethouder Onderwijs, Jeugd en Zorg van de gemeente Rotterdam, voorzitter. Eind oktober is Hugo de Jonge benoemd als minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en heeft hij zijn functie als wethouder neergelegd. Sven de Langen heeft Hugo de Jonge opgevolgd als wethouder Onderwijs, Jeugd en Zorg van de gemeente Rotterdam en is door de raad voor het publiek belang benoemd als nieuwe voorzitter.

Raad van toezicht

Hoewel volgens de statuten de formele benoeming van de leden van de raad van bestuur een taak is van de raad voor het publiek belang, treedt de raad van toezicht op als feitelijk werkgever van de raad van bestuur. Deze stelt onder andere de beloning van de bestuurders vast in overeenstemming met het door de raad voor het publiek belang geformuleerde beloningsbeleid. De raad van toezicht oefent controle uit op de algemene gang van zaken ten aanzien van de voortgang en continuïteit van de onderneming en adviseert het bestuur op beleidsmatige aspecten.

Samenstelling 2017:

- Aad van Nes (voorzitter)
- Martine Visser
- Jeroen Gebben
- Kitty Demper

Kitty Demper is per 1 januari 2017 benoemd als lid van de raad van toezicht. Vanwege het verstrijken van zijn termijn heeft Aad van Nes, voorzitter van de raad van toezicht, zijn functie neergelegd per 1 januari 2018. In 2017 is de wervingsprocedure voor zijn opvolger succesvol afgerond. Op 21 december 2017 heeft de raad voor het publiek belang de voordracht en benoeming per 1 januari 2018 van Germen Stoffers bekrachtigd.

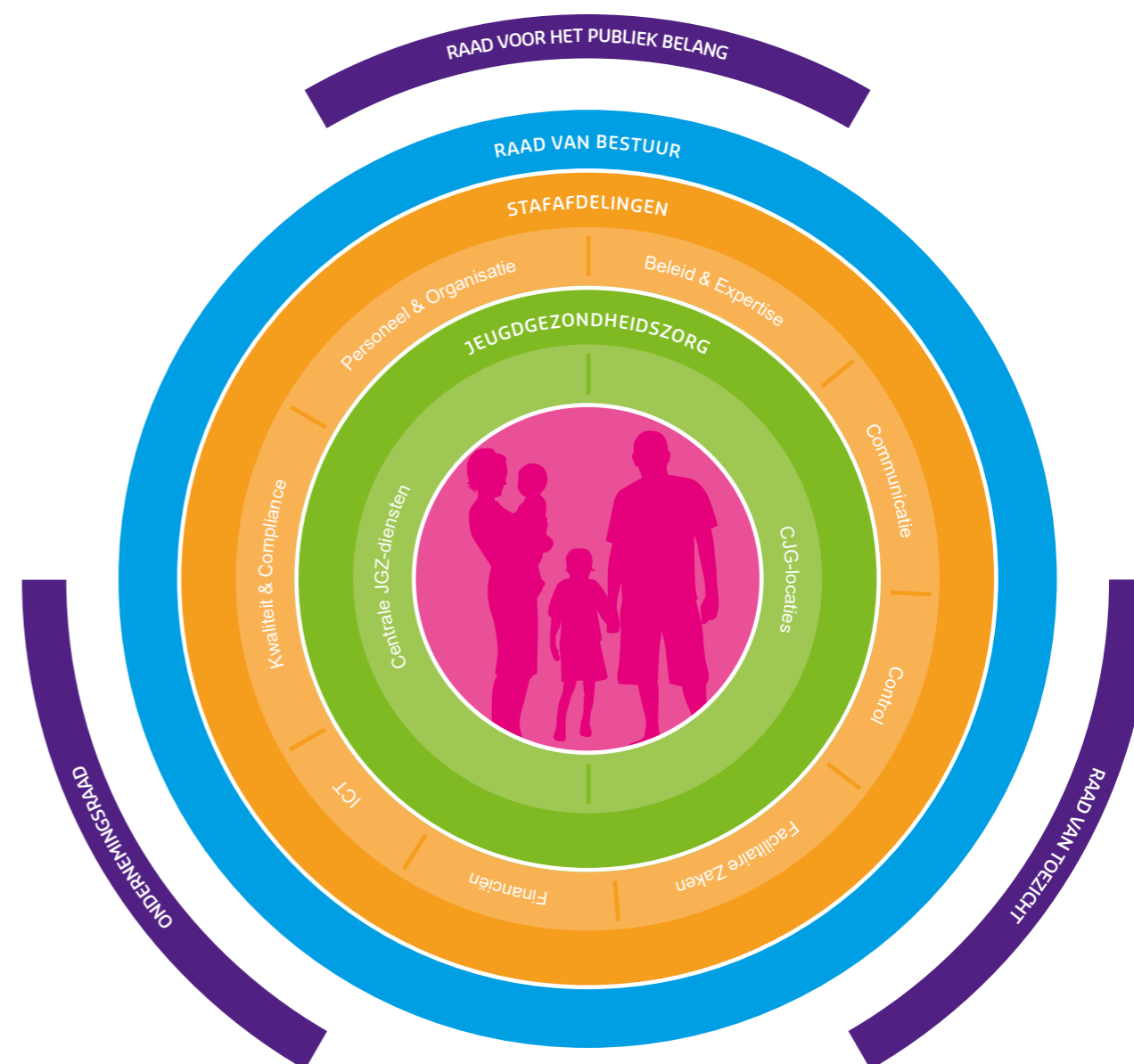
Raad van bestuur

De raad van bestuur is eindverantwoordelijk voor en belast met het besturen van de organisatie, waaronder de kwaliteit en veiligheid van zorg, de risicobeheersing en de financiering (continuïteit) van de stichting. Bij de vervulling van deze taken richt het bestuur zich naar het belang van de samenleving en dienstverlening (maatschappelijke doelstelling), de stichting in het algemeen en het belang van de medewerkers. Het bestuur legt periodiek verantwoording af aan de raad van toezicht over het gevoerde beleid. Minimaal viermaal per jaar informeert het bestuur de raad voor het publiek belang over de ontwikkelingen en resultaten van de stichting. Leden van de raad van bestuur worden benoemd door de raad voor het publiek belang.

Samenstelling 2017:

- Hans Butselaar (voorzitter)
- Pieter Stenger

1.3 Organogram

1.4 Kengetallen

2017	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Begroting/norm 2017
Digitaal Dossier JGZ (Kidos)			
Bereik contactmomenten 0 – 4 jaar	99,0%	98,9%	≥ 97%
Bereik contactmomenten 4 – 18 jaar	97,1%	97,9%	≥ 95%
Tijdigheid geplande consulten	96,3%	94,2%	≥ 95%
No show	10,0%	10,5%	≤ 9,5%
Interne bedrijfsvoering			
Gemiddelde bezetting in fte	530	547	514
Personeel: overhead t.o.v. totaal in %	14,9%	14,5%	≤ 15%
Ziekteverzuim (12-maands gem.) in %	6,1%	5,1%	≤ 5,0%
waarvan langdurig verzuim in %	4,6%	3,3%	≤ 2,5%
Financiën (€ x 1.000)			
Resultaat	€ 159	€ 21	€ 29
Liquiditeit; quick ratio	1,3	1,1	1,1
Solvabiliteit; EV / TV (streefratio 20%-40%)	21,3%	16,8%	19%
Verhouding personeel/overige lasten*	82% / 18%	-	81% / 19%
Omzet per fte (vast)	€ 87	€ 87	€ 88

* exclusief decentrale huisvesting

Goed   Neutraal   Aandacht   Risico

1.5 Resultaten en ontwikkelingen

Basispakket JGZ

Het bereik onder jeugdigen is in 2017 wederom hoog. In lijn met onze visie 'In beeld en in de buurt' zijn onze professionals zichtbaarder in het (wijk)netwerk. Dit wordt gezien en gewaardeerd. Gevolg van deze ontwikkeling is dat, naast de uitvoering van de reguliere contactmomenten, ketenpartners en ouders steeds vaker een beroep doen op onze deskundigheid. Hierdoor ontstaat regelmatig een spanningsveld tussen de vraag enerzijds en de beschikbare tijd van de professional anderzijds. Om te kunnen voldoen aan deze vraag is afgelopen jaar gestart met de voorbereidingen op het doorvoeren van verdere differentiatie-mogelijkheden binnen de wettelijke basistaken. In samenwerking met vertegenwoordigers van de bij CJG Rijnmond aangesloten gemeenten wordt het Basispakket JGZ opnieuw vormgegeven. Mede door te investeren in de professionele autonomie van professionals en in digitale kanalen moet het aanbod verder worden toegespitst op de klantbehoefte.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

In 2017 zijn de wijzigingen van de Wet publieke gezondheidszorg (wpg) in de Tweede en de Eerste Kamer aangenomen. Onderdeel van deze wijzigingen is dat het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) wordt verankerd in de wpg en dat de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten wordt gebracht. Hiermee wordt het RVP nog beter verankerd in de jeugdgezondheidszorg. De inhoud, regie, coördinatie en landelijke registratie van het RVP als geheel blijft een verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid en blijft belegd bij het RIVM. Daarmee is de belangrijkste verandering dat de gemeente als opdrachtgever contractuele afspraken moet maken met de uitvoeringsorganisaties van het RVP over de bekostiging en uitvoering. Om gemeenten voldoende tijd te geven om de voorbereiding met uitvoerende JGZ-organisaties vorm te geven is besloten de overdracht van het RVP naar gemeenten uit te stellen tot 1 januari 2019. In 2018 gaat CJG Rijnmond met de gemeenten in gesprek om afspraken te maken over de bekostiging en uitvoering vanaf 2019. Wel worden per 1 januari 2018 extra middelen beschikbaar gesteld om de landelijke vaccinatiegraad op peil te houden. Medio juli 2017 berichtte het RIVM dat de vaccinatiegraad voor de vaccinaties in het RVP voor het verslagjaar 2016 voor het derde opeenvolgende jaar licht was gedaald. Ook is het vanuit aangescherpte wet- en regelgeving belangrijk om de toestemming van ouders om de vaccinatiegegevens met het RIVM uit te wisselen, vast te gaan leggen.

De extra middelen zullen worden benut om tijdens reguliere consulten en waar nodig aanvullende consulten ouders en verzorgers goed te informeren. Met de lancering van de website www.cjgrijnmond.nl/vaccinaties heeft CJG Rijnmond zelfstandig al geïnvesteerd in de informatievoorziening naar ouders en verzorgers.

Wijkteams Rotterdam

Vanaf 2013 is CJG Rijnmond nauw betrokken geweest bij de vorming en uitvoering van de wijkteamactiviteiten van de gemeente Rotterdam. Hierbij heeft CJG Rijnmond met de inzet van tactisch managers, (plaatsvervangend) wijkteamleiders en secretariële ondersteuning bijgedragen aan de inhoudelijke en operationele sturing van de wijkteams in Rotterdam. Eind 2016 zijn CJG Rijnmond en de gemeente Rotterdam gezamenlijk tot het besluit gekomen om deze activiteiten in zijn geheel bij de gemeente onder te brengen. Begin 2017 zijn de voorbereidingen getroffen voor een zorgvuldige overdracht van de activiteiten en de hierbij betrokken medewerkers. De formele overdracht heeft plaatsgevonden op 1 juni 2017.

KSCD & CDT

Het Kennis- en Servicecentrum voor Diagnostiek (KSCD) maakte sinds 2015 deel uit van CJG Rijnmond. In opdracht van Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR) voerde het KSCD onafhankelijk diagnostisch onderzoek uit bij complexe opvoed- en opgroei-problematiek. De expertise van het KSCD werd daarnaast ingezet ten behoeve van de Consultatie- en Diagnostische Teams (CDT) die in de regio Rijnmond zijn opgezet ter ondersteuning van de lokale jeugdhulpverleningsteams. De activiteiten van het KSCD en CDT werden gesubsidieerd door de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. In 2017 heeft de Gemeenschappelijke Regeling te kennen gegeven dat zij de scheiding van de rollen van financier en opdrachtgever onwenselijk acht. Daarom heeft zij besloten de financiering over te hevelen naar JBRR. Als gevolg van dit besluit zijn de diagnostische activiteiten en het hierbij betrokken personeel per 1 januari 2018 overgedragen aan JBRR.

Bij de overgang van de wijkteamactiviteiten en de diagnostische activiteiten zijn de principes van de wet overgang van onderneming toegepast, waarbij de rechtspositie van de betrokken medewerkers beschermd is.

Klantonderzoek

Een belangrijke graadmeter voor de kwaliteit van de organisatie zijn de inzichten in de ervaringen en behoeften van klanten. Om deze te meten werd eens per twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. Om de kennis over klantervaringen en de voortdurend veranderende klantbehoefte te vergroten is in juni 2017 gestart met een KTO dat continu plaatsvindt. Een doorlopend KTO creëert een systeem van continue feedback waarbij de effecten van veranderingen in de dienstverlening op de klanttevredenheid op korte termijn zichtbaar worden. Ouders en verzorgers van kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar die met hun kind een afspraak op het CJG hebben gehad, worden bevestigd over onze dienstverlening. De vragen hebben betrekking op de thema's bejegening, deskundigheid en bereikbaarheid. Naast het KTO is aan de hand van korte interviews aansluitend aan een consult en diepte-interviews bij ouders en verzorgers thuis of op een CJG-locatie, dieper ingegaan op de behoeften op het gebied van klantcontact. In het eerste halfjaar van 2018 worden de eerste resultaten van de klantonderzoeken verwacht. Deze resultaten dienen als input voor de programma's en projecten die momenteel in ontwikkeling zijn om de dienstverlening verder te verbeteren.

HKZ

Medio 2017 is door de certificerende instelling KIWA de jaarlijkse audit uitgevoerd om het kwaliteitsmanagementsysteem van CJG Rijnmond te toetsen aan de HKZ-normen. Het keurmerk van HKZ (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) staat voor duurzame kwaliteitsverbetering en toont aan dat het kwaliteitsmanagementsysteem van de organisatie aan de eisen voldoet die vanuit de sector zelf, door klanten, financiers en de overheid worden gesteld. De auditor concludeerde dat de JGZ-professionals steeds actiever zijn in het netwerk. In de algemene beoordeling werden de motivatie en toewijding van de medewerkers in positieve zin uitgelicht. De auditor heeft geen tekortkomingen geconstateerd en heeft het HKZ-certificaat met een jaar verlengd.

1.6 Personeel en Organisatie

Deskundigheidsbevordering

Veranderingen in onze omgeving vragen een andere manier van werken en veranderende accenten in wat van onze professionals wordt verwacht. Zo vragen de transitie en transformatie van de zorg voor de jeugd om een actievere rol van de JGZ in het wijknetwerk. Het versterken van de eigen kracht en het sociale netwerk van gezinnen is één van de pijlers van deze transformatie. Dat vraagt van CJG Rijnmond dat het actief goede contacten onderhoudt met netwerkpartners en de preventieve rol van de JGZ helder is bij onze partners. Het netwerkgericht werken staat daarom hoog op de agenda. Afgelopen jaar is gestart met webinars en dialoogsessies op CJG-locaties om de professionals nog beter te ondersteunen bij deze rol. Daarnaast hebben jeugdverpleegkundigen trainingen gevolgd op het gebied van pedagogische preventie, gericht op het begeleiden, adviseren en voorlichten van gezinnen om zo de eigen kracht te versterken. Naast zorginhoudelijke veranderingen is informatieveiligheid eveneens een belangrijk onderwerp geweest in het afgelopen jaar. De huidige technologische ontwikkelingen bieden voor de jeugdgezondheidszorg

veel kansen, maar brengen ook risico's met zich mee. Het bewustzijn van deze risico's en het zorgvuldig omgaan met klantgegevens hebben centraal gestaan in een e-learning die door alle medewerkers is gevolgd.

Werving & Selectie

Jeugdgezondheidszorg is mensenwerk. Voor de kwaliteit van dienstverlening is voldoende en gekwalificeerd personeel daarom essentieel. De afgelopen jaren is de arbeidsmarkt sterk in beweging. Mede door de landelijke ontwikkelingen op het gebied van complexer wordende zorg en de toenemende sturing op zelfregie, is er een groeiende vraag naar hoger opgeleide professionals. Door de aantrekkelijke arbeidsmarkt is een krapte ontstaan in het aanbod van onder andere jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen. Hierdoor is het voor CJG Rijnmond steeds moeilijker geworden om de personele bezetting in kwantitatieve en kwalitatieve zin in stand te houden.

Om ook in de huidige markt de juiste kandidaten te bereiken en aan te trekken, heeft CJG Rijnmond daarom geïnvesteerd in een arbeidsmarktcampagne met doelgroepgerichte communicatie middels sociale media, Google-functionaliteiten en jobmarketing. De resultaten van deze inspanningen waren het afgelopen jaar al direct zichtbaar. Het bereik van potentiële nieuwe medewerkers is hoog. Dit heeft geresulteerd in veel indiensttredingen. Daarnaast zorgt de campagne er ook voor dat de gemiddelde doorlooptijd van vacatures sterk is afgenomen. Om de continuïteit te waarborgen wordt de ingezette campagne in 2018 voortgezet.

Verzuim

Ten opzichte van de voorgaande jaren is het verzuim in 2017 fors toegenomen. Deze trend diende zich al aan het eind van 2016 aan en heeft zich in 2017 voortgezet. Het ziekteverzuim bedroeg in 2017 gemiddeld 6,1%. Daarmee is sprake van een toename van één procentpunt ten opzichte van 2016. In 2015 was het verzuimpercentage nog lager met 4,7%. De belangrijkste oorzaak van deze trend is de toename van het langdurig verzuim, dat van

3,3% in 2016 is toegenomen naar gemiddeld 4,6% in 2017. Opvallend is het relatief groot aandeel van de langdurige casuïstiek dat gerelateerd is aan psychische klachten en/of klachten van overbelasting, waarvan een groot aantal (deels) werk gerelateerd. In de organisatie krijgt de psychosociale arbeidsbelasting momenteel veel aandacht naar aanleiding van deze trend, evenals door jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen afgegeven signalen over de ervaren hoge werkdruk. Zowel operationeel als beleidsmatig worden het verzuim en de ervaren werkdruk structureel geagendeerd in de sociaal medische overlegstructuren. Hierbij is enerzijds aandacht voor re-integratiebegeleiding, maar wordt in het kader van duurzame inzetbaarheid ook meer de nadruk gelegd op preventief beleid. Hiertoe biedt CJG Rijnmond medewerkers preventief medisch onderzoek aan, gericht op het bevorderen van de gezondheid en vitaliteit. Daarnaast tracht de organisatie medewerkers op diverse wijzen handvatten aan te reiken om werk en privé in balans te houden en beter om te leren gaan met stressfactoren in het werk. Om de inzetbare personele capaciteit op het gewenste peil te houden is in 2017 tijdelijk extra capaciteit ingehuurd.

1.7 Continuïteit

1.7.1 Begroting 2018

STAAT VAN BATEN EN LASTEN	Begroting 2018	Begroting 2017
BATEN		
Productsubsidies	39.240.100	41.756.800
Overige subsidies	1.268.600	917.900
Vergoedingen RIVM	2.238.700	2.201.300
Overige opbrengsten	773.800	738.300
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	43.521.200	45.614.300
LASTEN		
Salarissen	24.721.400	25.636.200
Sociale lasten	3.487.100	4.178.800
Pensioenpremies	2.488.100	2.470.900
Overige personeelskosten	1.850.300	1.819.700
Extern personeel	547.700	784.700
Afschrijvingen	270.500	695.000
Vergoedingen RIVM	5.570.700	5.445.000
Automatisering	2.908.000	2.725.900
Overige kosten	1.866.750	1.834.400
TOTAAL BEDRIJFSLASTEN	43.710.550	45.590.600
Financiële baten en lasten		5.000
RESULTAAT BOEKJAAR	-189.350	28.700

Op basis van de huidige marktloon- en marktprijsontwikkelingen bedraagt de verwachte kostprijsontwikkeling in 2018 bij gelijkblijvende dienstverlening 2,5%. De door de raad voor het publiek belang vastgestelde indexering van de tarieven voor het Basispakket JGZ is echter niet geheel toereikend om deze kostprijsontwikkeling te dekken. Hierdoor ontstaat er voor 2018 een begrotingstekort van circa € 190.000. Omdat het niet wenselijk is het ontstane

tekort op te vangen met verdere bezuinigingen op de dienstverlening is met de raad voor het publiek belang overeengekomen dat het begrotingstekort voor 2018 wordt opgevangen met het eigen vermogen. Voor de lange termijn is overeengekomen de bestaande indexeringssystematiek te vervangen door een systematiek die meer passend is bij de aard en kostenstructuur van CJG Rijnmond.

1.7.2 Risicomanagement

Voor het realiseren van de doelstellingen van de organisatie is het van belang risico's te identificeren en te beoordelen. Onderstaand is een selectie weergegeven van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de organisatie zich geconfronteerd ziet. De kans dat een gebeurtenis zich voortdoet is weergegeven op een schaal van 1 tot 5, waarbij een 1 een erg kleine kans presenteert en een 5 een erg grote kans. Tevens is met de risicobereidheid aangegeven in welke mate de organisatie bereid is om het beschreven risico te nemen om haar bedrijfsdoelen te realiseren. In 2017 hebben zich geen significante risico's voorgedaan.

Onzekerheid verlening van subsidies

Bij een aantal activiteiten bestaat onzekerheid over de feitelijke verlening of de omvang van de te verlenen subsidie. Wanneer activiteiten al zijn gestart of worden voortgezet en er nog geen sprake is van een subsidieverlening kan de feitelijke subsidie uiteindelijk lager uitvallen dan vooraf is geraamd. Hierdoor kunnen de kosten niet tijdig in overeenstemming worden gebracht met beschikbaar gestelde middelen en ontstaat een tekort. De omvang van deze onzekere subsidies bedraagt circa € 300.000.

Kans: 2
Risicobereidheid: Neutraal

CJG Rijnmond vraagt subsidies tijdig aan en voert periodiek subsidiegesprekken met opdrachtgevers. Hiermee wordt getracht tijdig zekerheid te verkrijgen over de omvang van subsidies. In voorkomende gevallen wordt echter uitgegaan van de verwachting dat de aangevraagde subsidie uiteindelijk wordt beschikt en wordt niet gestuurd op directe afbouw of beëindiging van de activiteiten.

Informatiebeveiliging

Door de toenemende digitalisering van de dienstverlening en bedrijfsvoering wordt de beveiliging van persoons- en bedrijfsgegevens steeds belangrijker. Ook vanuit wet- en regelgeving worden steeds hogere eisen gesteld aan de wijze waarop met informatie wordt omgegaan. Een gebrekkige informatiebeveiliging vergroot de kans op een security-incident zoals een datalek of een verstoring van de dienstverlening als gevolg van cybercriminaliteit. Security-incidenten kunnen een grote impact hebben op het vertrouwen van de klant in de wijze waarop de organisatie met klantgegevens omgaat. Ook kunnen incidenten leiden tot boetes, aangetaste systemen en bedrijfsstagnatie. De kosten van een dergelijk incident kunnen oplopen tot circa € 250.000.

Kans: 3
Risicobereidheid: Verminderen en overdragen

Door preventiemaatregelen kan het risico worden beperkt. Hiertoe zijn reeds diverse initiatieven genomen om de informatiebeveiliging te verbeteren. Alle medewerkers zijn middels trainingen bewust gemaakt van de risico's van het werken met digitale middelen en persoonsgegevens. Deze trainingen keren periodiek terug. Daarnaast zijn de procedures rondom datalekken aangescherpt evenals de eisen die worden gesteld aan software en ICT-infrastructuur. Alhoewel deze maatregelen de kans op een incident verkleinen, valt het risico op een incident nooit geheel uit te sluiten. Het resterende risico wordt overgedragen middels een verzekering. Wanneer een incident zich onverhoopt toch voordoet vergoedt deze verzekering de geleden schade en helpt de verzekeraar de organisatie om juist te reageren.

Onverwachte kostenstijgingen door overheidsmaatregelen

Overheidsmaatregelen zoals aanpassingen van de belasting- en premiedruk kunnen leiden tot kostenstijgingen. Deze worden tot op heden niet automatisch door opdrachtgevers gecompenseerd. Dit heeft als gevolg dat onvoorziene maatregelen slechts kunnen worden opgevangen met behulp van het (beperkt) eigen vermogen. De extra kosten van onverwachte maatregelen worden geraamd op maximaal € 300.000.

Kans: 2
Risicobereidheid: Neutraal

De grilligheid van overheidsmaatregelen is niet beïnvloedbaar. In de overeengekomen indexeringsystematiek vanaf 2019 wordt al wel rekening gehouden met de verwachte ontwikkeling van werkgeverslasten. Dit beperkt een deel van het risico. Indien zich ontwikkelingen voordoen die significant van invloed zijn op de financiële positie van de stichting, worden mogelijke herstelmaatregelen zo spoedig mogelijk voorgelegd aan de raad voor het publiek belang.

Arbeidsmarkt zorgprofessionals

De voorgenomen koers van CJG Rijnmond betekent dat het profiel van medewerkers deels aan het verschuiven is. De beschikbaarheid van voldoende zorgprofessionals, die passen in het profiel van de JGZ-professional van CJG Rijnmond, is een voorwaarde voor een goede kwaliteit van de dienstverlening. De ontstane krapte op de arbeidsmarkt in het aanbod van onder andere jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen zorgt ervoor dat het steeds moeilijker wordt om tijdig goed personeel te werven en te behouden. Hierdoor dreigt een tekort aan personeel. Het financieel risico is op korte termijn te overzien, echter ten aanzien van de kwaliteit en continuïteit van dienstverlening kan de impact groot zijn.

Kans: 3
Risicobereidheid: Mijndend

Om ook in de huidige markt de juiste kandidaten te bereiken en aan te trekken, is geïnvesteerd in arbeidsmarktcommunicatie. Daarnaast wordt met het vormgeven van de JGZ-activiteiten de professionele autonomie vergroot. Hiermee wordt binnen vastgestelde kaders meer ruimte en verantwoordelijkheid gegeven aan de JGZ-professional bij de uitvoering van zijn of haar taken. Alhoewel het doel hiervan is om beter aan te sluiten op de klantbehoefte, kan een hogere arbeidssatisfactie hier een afgeleid gevolg van zijn. Wanneer desondanks sprake is van een personeels-tekort wordt tijdelijk extern personeel ingezet om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen.

Niet realiseerbare subsidievereisten

De in subsidieverleningen opgenomen verantwoordingsvereisten staan niet altijd in verhouding tot het beoogde doel en de beschikbare tijd van professionals om de gevraagde informatie vast te leggen. Hierdoor voldoet de verantwoording mogelijk niet aan alle vereisten waardoor een subsidie mogelijk lager wordt vastgesteld. De omvang van hierdoor onzekere subsidieopbrengsten bedraagt maximaal € 300.000.

Kans: 2
Risicobereidheid: Neutraal

Door in gesprek te gaan met opdrachtgevers wordt getracht om tot een subsidieverantwoording te komen die de subsidiegever zekerheid geeft over de besteding van de subsidiegelden en subsidieontvanger zekerheid over de realiseerbaarheid van de subsidievereisten. Mogelijk niet haalbare vereisten worden bij de opdrachtgever gemeld, maar hiertoe worden geen formele bezwaarprocedures gestart.

Vaardigheden personeel

De voorgenomen koers van CJG Rijnmond betekent dat het profiel van medewerkers deels aan het verschuiven is. Met name op het gebied van ICT-vaardigheden, het meer vraag- en netwerkgericht werken en het kunnen omgaan met meer ruimte én verantwoordelijkheden, is een richting gekozen die niet altijd even goed past bij het profiel van een deel van het personeelsbestand. De voorgenomen ontwikkeling vraagt niet alleen andere competenties, maar ook veranderingen in gedrag en in de bedrijfscultuur. Dit vormt een risico voor de beoogde kwaliteit van dienstverlening op lange termijn.

Kans: 3
Risicobereidheid: Mijndend

CJG Rijnmond besteedt extra aandacht en middelen enerzijds aan het equiperen van professionals en het management en anderzijds aan het werven van professionals die passen in het beoogde profiel.

Investerings CJG-locaties

De eerste jaren na de oprichting van CJG Rijnmond zijn door gemeenten extra middelen beschikbaar gesteld om de CJG-vestigingen (opnieuw) in te richten en kwalitatief te verbeteren. Sindsdien bestaan de huisvestingslasten van de CJG-locaties uit periodieke huur en onderhoudskosten die via de reguliere subsidie gefinancierd worden. Naar verwachting zal er de komende jaren weer een aantal investeringen gedaan moeten worden ten behoeve van renovaties of de inrichting van eventuele nieuwe CJG-locaties. De totale omvang van deze investeringen bedraagt circa € 1 miljoen. De bestaande subsidiestroom en exploitatie zijn echter niet toereikend om de te verwachten investeringen te kunnen dragen. Onzeker is of er voor deze investeringen extra middelen kunnen worden beschikt. Het gebrek aan middelen leidt mogelijk tot een verslechtering van de staat van de vestigingen en daarmee van de toegankelijkheid en kwaliteit van de dienstverlening.

Kans: 2
Risicobereidheid: Mijndend

De organisatie treedt in overleg met desbetreffende gemeenten over verwachte investeringen in decentrale huisvesting en zal zelfstandig geen investeringen doen waar geen financiële dekking voor is.

Beschikbaarheid middelen Rijksvaccinatieprogramma

Per 1 januari 2019 wordt de verantwoordelijkheid voor de bekostiging van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) overgeheveld naar gemeenten. Naventant worden ook budgetten door het Rijk gedecentraliseerd. De door het Rijk toegepaste verdeelsleutel voorziet echter onvoldoende in een juiste verdeling van het beschikbare macrobudget. Deze methode gaat uit van het totaal aantal jongeren in een gemeente en houdt geen rekening met de opbouw van de populatie jongeren in een gemeente en het vaccinatieschema. Hierdoor ontstaat er in een aantal gemeenten mogelijk een gat tussen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget en de werkelijk benodigde middelen voor de uitvoering van het RVP. Dit verschil wordt geraamd op € 200.000. Het risico bestaat dat gemeenten deze tekorten niet aanvullen en dat de kosten niet tijdig in lijn kunnen worden gebracht met de beschikbare middelen. Kwalitatief gezien betekent dit dat het RVP niet conform de richtlijnen kan worden uitgevoerd en de beoogde vaccinatiegraad niet wordt behaald.

Kans: 3
Risicobereidheid: Mijndend

CJG Rijnmond treedt in gesprek met gemeenten om afspraken te maken over de bekostiging van het RVP vanaf 2019 en dreigende tekorten in kaart te brengen.

Conclusie

Om de bedrijfsrisico's af te dekken en de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen dient de organisatie te beschikken over een bepaalde weerstandscapaciteit, die in lijn is met de potentiële financiële omvang van de bedrijfsrisico's. De totale omvang van de voornaamste bedrijfsrisico's bedraagt momenteel ruim anderhalf miljoen euro. De weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen, langlopende voorzieningen en eventuele ruimte op de begroting. Voor de vermogenspositie van de stichting is door de raad voor het publiek belang een streefratio geformuleerd voor de solvabiliteit van 20% tot 40%. De voor 2018 voorziene solvabiliteit bevindt zich rond het minimum van deze norm. De vermeerdering met langlopende voorzieningen wordt voor een deel weer teniet gedaan door het negatief begrotingsresultaat voor 2018. Desondanks is de huidige weerstandscapaciteit momenteel voldoende om de risico's op eenmalige tegenvallers op korte termijn op te vangen. Echter blijft het eigen vermogen relatief beperkt en mogelijk toekomstig niet toereikend in het geval zich financiële tegenvallers van structurele aard voordoen.

1.7 Verslag van de raad van toezicht

De samenstelling van de raad van toezicht is in 2017 gewijzigd. In januari trad Kitty Demper als nieuw lid aan ter vervanging van Eric Hisgen, wiens zittingstermijn op 31 december 2016 afliep. Vanwege het verstrijken van de maximale zittingstermijn ultimo 2017 van de voorzitter van de raad van toezicht – Aad van Nes – is een wervingsprocedure opgestart en heeft de selectiecommissie een kandidaat voorgedragen. Inmiddels is de benoeming van Germen Stoffers tot voorzitter per 1 januari 2018 door de raad voor het publiek belang bekrachtigd.

In 2017 heeft de raad van toezicht van CJG Rijnmond met de raad van bestuur vijf reguliere besprekingen gevoerd. Ook is er één extra bijeenkomst gepland waarin – in het licht van de financiële continuïteit van de stichting – is gesproken over de indexering van tarieven van het basispakket JGZ voor het boekjaar 2018 en de nieuw toe te passen systematiek vanaf 2019. Hierover heeft tevens een gesprek plaatsgevonden tussen een delegatie van de raad van toezicht en de voorzitter van de raad voor het publiek belang. In een besloten vergadering is het functioneren van de raad van bestuur geëvalueerd.

De raad van toezicht is geconsulteerd in de voorbereidingen op het voorjaars- en najaarsoverleg waarin het stichtingsbestuur en de ondernemingsraad samen vooruit kijken en terugblikken op de ontwikkelingen binnen de organisatie. De ontmoetingen waren open en constructief van aard.

Een afvaardiging van de raad van toezicht is aanwezig geweest bij de vergaderingen van de raad voor het publiek belang in februari, juni en december 2017. Ook heeft de voorzitter van de raad van toezicht een bijdrage geleverd aan de medewerkersbijeenkomst 'CJG Next' in januari 2017.

De raad van toezicht heeft tijdens haar vergaderingen met de raad van bestuur veel aandacht voor het maatschappelijk doel van stichting CJG Rijnmond. Zij benadrukt dat bij te maken bestuurlijke besluiten vooral het belang van kinderen, ouders en opvoeders centraal moet staan in de overwegingen. Daarnaast is de raad van toezicht statutair verantwoordelijk om toe te zien op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen de stichting. Daartoe richt haar taak zich naar het belang van de stichting, de CJG's in de betrokken gemeenten en het belang van de samenleving.

Ten aanzien van de interne organisatie en de continuïteit van de organisatie zijn de volgende onderwerpen tijdens de overleggen aan de orde geweest:

- Vaststelling van het financieel verslag 2016
- Indexering tarieven basispakket JGZ over 2018 en de systematiek voor 2019 en verder
- Evaluatie van een casusonderzoek van de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd naar een zorgincident in Rotterdam dat zich in 2016 heeft voorgedaan
- Periodieke kwartaal- en halfjaarrapportages
- Interim controle en de IT-audit door Deloitte
- Vaststellen van de begroting 2018
- Europese aanbesteding
- Gewijzigd besturingsmodel CJG Rijnmond
- Visie ICT-ontwikkelingen
- Aantrekken van een nieuwe voorzitter per 1 januari 2018
- Beleidsadvisering van CJG Rijnmond aan gemeenten
- Invloed van nieuwe wet- en regelgeving zoals de algemene verordening gegevensbescherming die in mei 2018 van kracht wordt.

De raad van toezicht dankt scheidend voorzitter Aad van Nes voor zijn inzet de afgelopen jaren. Tevens dankt de raad van toezicht de medewerkers van CJG Rijnmond voor hun inspanningen. De resultaten van 2017 en het strategisch meerjarenbeleidsplan in oenschouw genomen, ziet de raad van toezicht de toekomst van CJG Rijnmond met vertrouwen tegemoet.

2 Jaarrekening

2.1 Balans 31-12-2017 vóór resultaatbestemming

ACTIVA (in euro)	2017	2016	PASSIVA (in euro)	2017	2016
Vaste activa			Eigen vermogen	2.5.9	
<i>Immateriële vaste activa</i>	2.5.1		Algemene reserve		1.403.747
Software	121.029	211.555	Resultaat boekjaar		159.254
	121.029	211.555	Totaal eigen vermogen	1.563.001	1.403.747
<i>Materiële vaste activa</i>	2.5.2		Vorzieningen	2.5.10	
Verbouwingen	71.377	96.048	Vorzieningen	2.5.10	346.004
Inventaris	216.085	270.022	Totaal voorzieningen	346.004	399.213
Automatisering	106.417	318.778	Kortlopende schulden		
	393.879	684.848	Crediteuren	2.5.11	425.696
Totaal vaste activa	514.908	896.403	Aanspraken personeel	2.5.12	1.661.960
Flottende activa			Loonheffing en pensioenpremie	2.5.13	1.778.048
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>			Terug te betalen subsidies	2.5.14	905.222
Debiteuren	2.5.3	4.355	54.388	2.5.15	656.933
Personeel	2.5.4	25.424	33.632	Totaal kortlopende schulden	5.427.859
Subsidies	2.5.5	262.188	339.098		6.556.002
Opbrengsten RIVM	2.5.6	297.792	146.262		
Overige vorderingen	2.5.7	603.525	382.653		
		1.193.284	956.033		
Liquide middelen	2.5.8				
Kas		598	4.885		
Bank		5.628.074	6.501.641		
		5.628.672	6.506.526		
Totaal vlottende activa	6.821.956	7.462.559			
TOTAAL ACTIVA	7.336.864	8.358.962	TOTAAL PASSIVA	7.336.864	8.358.962

2.2 Staat van baten en lasten 2017

(bedragen in euro)		2017	Begroting 2017	2016
BATEN				
Subsidieopbrengsten	2.6.1	42.491.853	42.674.700	44.178.594
Opbrengsten RIVM	2.6.2	2.200.561	2.201.300	2.202.582
Overige opbrengsten	2.6.3	1.206.707	738.300	1.119.428
TOTAAL BATEN		45.899.121	45.614.300	47.500.604
LASTEN				
Lonen en salarissen	2.6.4	26.141.000	25.636.200	27.311.231
Sociale- en pensioenlasten	2.6.5	6.543.309	6.649.700	6.915.071
Overige personeelskosten	2.6.6	1.719.165	1.819.680	1.586.567
Extern personeel	2.6.7	1.142.119	784.720	764.791
Afschrijvingen	2.6.8	555.098	695.000	1.015.346
Huisvestingskosten	2.6.9	5.118.352	5.445.000	5.184.809
Automatisering	2.6.10	2.613.887	2.725.900	2.789.843
Overige kosten	2.6.11	1.908.440	1.834.400	1.918.269
TOTAAL BEDRIJFSLASTEN		45.741.370	45.590.600	47.485.927
BEDRIJFSRESULTAAT		157.751	23.700	14.677
Financiële baten en lasten	2.6.12	1.503	5.000	6.297
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN		1.503	28.700	20.974
Vennootschapsbelasting	2.6.13	-	-	-
RESULTAAT NÁ BELASTINGEN		159.254	28.700	20.974

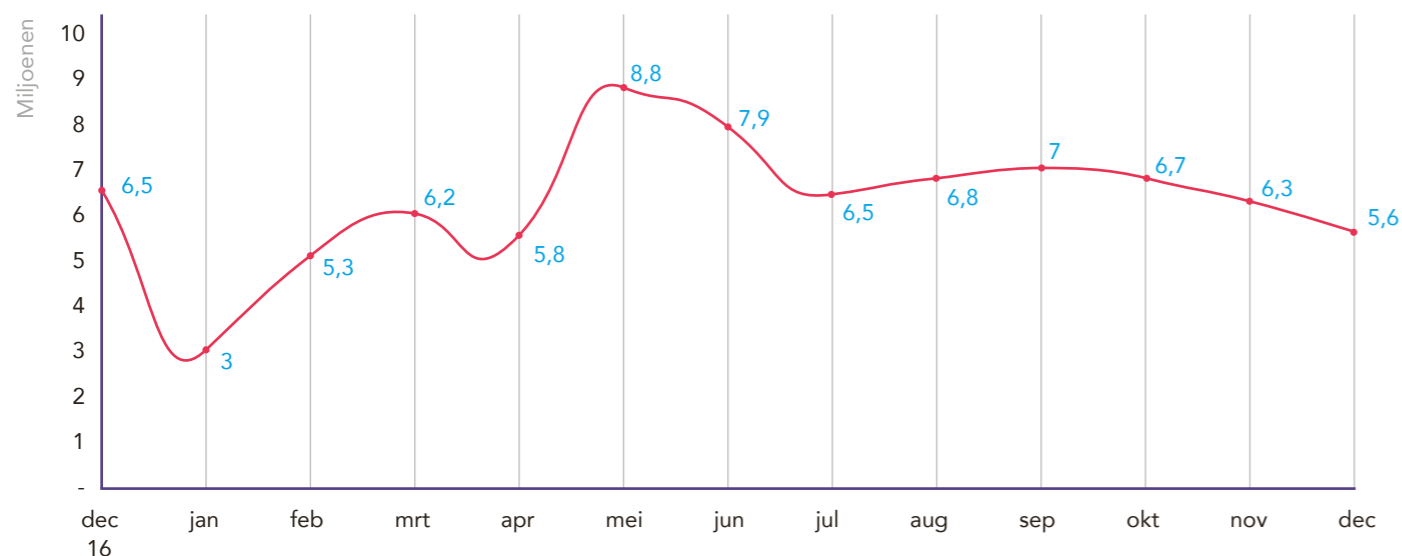
Resultaatbestemming

Het voorstel is om het resultaat ten gunste te laten komen van het eigen vermogen

2.3 Kasstroomoverzicht 2017

(bedragen in euro)	2017	2016
Bedrijfsresultaat	157.751	14.677
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	555.098	1.015.346
Voorzieningen	-53.209	81.573
Veranderingen in werkkapitaal:		
Vorderingen	-237.251	39.851
Kortlopende schulden	-1.128.143	281.002
	-1.365.394	320.853
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-705.754	1.432.449
Ontvangen interest	1.503	13.292
Kasstroom uit operationele activiteiten	-704.251	1.445.741
Investeringsactiviteiten		
Investerings vaste activa	-173.603	-230.841
Desinvesteringen vaste activa	-	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-173.603	-230.841
Mutatie liquide middelen	-877.854	1.214.900
Toelichting op de geldmiddelen		
Liquide middelen op 1 januari	6.506.526	5.291.626
Mutatie liquide middelen	-877.854	1.214.900
Liquide middelen 31 december	5.628.672	6.506.526

Verloop liquide middelen 2017

2.4 Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de door de raad voor jaarverslaggeving opgestelde richtlijn RJ-640, die van toepassing is op organisaties zonder winststreven. Alle bedragen zijn verantwoord in euro's.

Vergelijking met voorgaand jaar

De cijfers op de balans en opgenomen in de staat van baten en lasten worden vergeleken met de cijfers in het voorgaande boekjaar. Aanvullend worden de gerealiseerde baten en lasten vergeleken en toegelicht aan de hand van de vastgestelde begroting 2017.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa (softwarelicenties) worden geactiveerd op basis van gemaakte kosten voor het aankopen en gebruiksklaar maken van de software en worden gewaardeerd verminderd met cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met afschrijvingen, bepaald op basis van de geschatte gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Afschrijvingen worden lineair ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht op basis van de geschatte gebruiksduur van een actief. De geschatte gebruiksduur van materiële vaste activa varieert en is voor de verschillende categorieën als volgt:

Inrichting en verbouwing	5 – 10 jaar
Computer en randapparatuur	3 – 5 jaar
Overige vaste bedrijfsmiddelen	5 jaar

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. De vorderingen hebben allen een looptijd korter dan een jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen, bestaande uit kas, banksaldi en direct opvraagbare deposito's, worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Rekening-courantschulden worden opgenomen als bankkredieten onder de kortlopende verplichtingen.

Voorzieningen algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die voor de afwikkeling noodzakelijk zijn.

Pensioenregelingen

CJG Rijnmond heeft voor haar werknemers een pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regelingen zijn ondergebracht bij het ABP (Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds) en het PFZW (Pensioenfonds Zorg en Welzijn). De dekkingsgraad per 31 december 2017 bedraagt voor het ABP 104,4% en voor PFZW 101,1%. CJG Rijnmond heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij de pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

Schulden

Schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als zijnde het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de onder de balans vermelde waarderingsgrondslagen. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord wanneer deze zijn gerealiseerd. Bij de bepaling van het resultaat wordt onder andere rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe, het matchingprincipe en het egalisatieprincipe. Nagekomen baten en lasten uit voorgaande boekjaren worden toegerekend aan het verslagjaar.

Subsidies

Subsidies voor het basispakket JGZ zijn voorcalculatorisch bepaald op basis van normtijden, uurtarieven tegen kostprijs, kind aantallen volgens de CBS-inwonerstatistiek en de met de raad voor het publiek belang overeengekomen indexeringsystematiek. De afrekeninggrondslag is een gerealiseerde productie van 95% of hoger. Voor subsidies ter dekking van kosten voor aanvullende preventieve dienstverlening op de JGZ, geldt afrekening op basis van de voorcalculatorische kostprijs per product en de gerealiseerde aantallen. De opbrengsten vanuit de subsidies zijn bepaald op basis van de afgegeven beschikkingen. Indien de totale kosten lager liggen dan de voorwaardelijk toegezegde subsidies, worden de gerealiseerde opbrengsten gelijkgesteld aan de gerealiseerde kosten.

Kasstroomoverzicht

Voor het opstellen van het kasstroomoverzicht is gebruik gemaakt van de indirecte methode. De geldmiddelen bestaan uit de liquide middelen.

2.5 Toelichting op de balans

De gerapporteerde balansposities per 31 december 2017 worden vergeleken met de overeenkomstige balansposten per 31 december 2016.

2.5.1 Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa worden uitsluitend investeringen in software verantwoord. Deze niet tastbare duurzame bedrijfsmiddelen worden als regel lineair afgeschreven in vijf jaar. De investeringen in 2017 bestaan grotendeels uit ontwikkelkosten voor het vernieuwen van het intranet en het daarmee creëren van een modern communicatie- en samenwerkingsplatform om communicatie, kennisdeling en samenwerking te vergroten.

Immateriële vaste activa	
Cumulatieve aanschafwaarde begin boekjaar	1.473.448
Cumulatieve afschrijving begin boekjaar	-1.261.893
Boekwaarde 01-01-2017	211.555
Investering 2017	43.121
Afschrijving 2017	-133.645
Desinvestering 2017	-
Boekwaarde 31-12-2017	121.031
Cumulatieve investering	1.516.569
Cumulatieve afschrijving	-1.395.538

Specificatie immateriële vaste activa per systeem/applicatie:

Systeem/applicatie	Boekwaarde 1-1-2017	Investering 2017	Afschrijving 2017	Desinvest. 2017	Boekwaarde 31-12-2017
Datawarehouse	104.251	8.954	-71.423	-	41.782
TOP	22.585	-	-22.585	-	-
Exact Financials	11.705	-	-7.803	-	3.902
ServiceDesk	2.996	-	-2.996	-	-
Formatietool	8.886	-	-6.073	-	2.813
Personeelsinformatiesysteem	3.977	-	-3.977	-	-
Kwaliteitshandboek	521	-	-521	-	-
CRM	52.185	-	-11.597	-	40.588
Overige systemen	4.449	34.167	-6.670	-	31.946
	211.555	43.121	-133.645	-	121.031

2.5.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur en hebben in de regel een lineaire afschrijvingstermijn van vijf jaar; voor smartphones, laptops, notebooks, tablets en direct hiermee verbonden ondersteunende communicatiemiddelen geldt een afschrijvingstermijn van drie jaar. De in 2017 gedane investeringen betreffen facilitaire aanpassingen in verband met het verkleinen van de centrale huisvesting aan de Westblaak. Daarnaast zijn verouderde (baby)weegschalen op locaties vervangen door types die voldoen aan de laatste maatstaven.

Materiële vaste activa	Verbouwingen	Inventaris	Automatisering	Totaal
Cumulatieve aanschafwaarde	1.278.488	1.346.771	1.466.500	4.091.759
Cumulatieve afschrijving	-1.182.440	-1.076.749	-1.147.722	-3.406.911
Boekwaarde 01-01-2017	96.048	270.022	318.778	684.848
Investering 2017	53.793	70.445	6.244	130.482
Afschrijving 2017	-78.465	-124.383	-218.605	-421.453
Desinvestering 2017	-	-	-	-
Boekwaarde 31-12-2017	71.375	216.085	106.417	393.877
Cumulatieve investering	1.332.282	1.417.216	1.472.744	4.222.243
Cumulatieve afschrijving	-1.260.905	-1.201.131	-1.366.327	-3.828.364

2.5.3 Debiteuren

De post 'debiteuren' betreft het saldo aan openstaande posten voor uitgaande facturen. Het gaat hierbij voornamelijk om vergoedingen voor het gebruik van bedrijfsruimte door derden. Alle posten zijn individueel beoordeeld op mogelijke oninbaarheid, de benodigde voorziening hiervoor is nihil.

2.5.4 Personeel

De vorderingen op personeel betreffen de voorschotten die aan personeelsleden zijn verstrekt, waaronder ook de voorfinanciering in het kader van het fietsenplan.

2.5.5 Subsidies

Het onder de vorderingen opgenomen bedrag aan subsidies is het saldo aan nog niet ontvangen subsidie van de in de staat van baten en lasten verantwoorde subsidiebatens van de in CJG Rijnmond participerende gemeenten en de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond, een vertegenwoordiging van de gezamenlijke gemeenten.

De niet gerealiseerde subsidies 2017, eventueel verhoogd met terug te betalen subsidie uit voorgaande jaren, is op de balans gespecificeerd onder de post 'terug te betalen subsidie' onder de kortlopende schulden. Op grond van de tussen de gemeenten en CJG Rijnmond gemaakte afspraak dat de subsidieverlening voor huisvesting niet limitatief is, kan het voorkomen dat het totaal van de gerealiseerde subsidie per gemeente hoger of lager uitkomt dan toegezegd. Een uit deze afspraak voortvloeiende vordering of schuld is in onderstaand overzicht opgenomen onder de noemers 'nog te ontvangen subsidie', respectievelijk 'terug te betalen / vooruit ontvangen subsidie'.

	Begroting 2017	Basispakket JGZ	Aanvullende/overige subsidies	Huisvesting	Aangevraagd Beschikt	Aan verslaglegging toegerekende subsidie	Ontvangen subsidie voorschotten	Nog te ontvangen subsidie voorschotten	Terug te betalen/vooruit ontvangen subsidie
Gemeentelijke subsidies									
Albrandswaard	658.200	539.700	62.133	58.300	660.133	654.608	660.133		5.525
Barendrecht	1.308.300	1.104.700	156.988	63.800	1.325.488	1.328.986	1.325.488	3.498	
Brielle	425.600	291.200	52.298	85.310	428.808	438.668	425.600	13.068	
Goeree-Overflakkee	1.427.900	967.000	364.190	138.100	1.469.290	1.424.071	1.469.290		45.219
Hellevoetsluis	965.700	707.900	83.873	148.400	940.173	930.565	940.173		9.606
Krimpen aan den IJssel	876.190	608.400	130.090	137.700	876.190	870.490	876.190		5.700
Lansingerland	1.861.500	1.522.500	191.406	169.400	1.883.306	1.879.883	1.883.306		3.423
Maassluis	902.560	615.400	220.870	52.600	888.870	839.708	888.870		49.162
Nissewaard	2.090.200	1.612.700	200.500	277.600	2.090.800	2.047.654	2.090.800		43.146
Ridderkerk	1.142.200	798.600	179.867	167.600	1.146.067	1.132.810	1.146.067		13.257
Rotterdam	24.127.200	13.038.400	8.830.919	2.581.500	24.450.819	24.145.938	24.409.509		263.572
Schiedam	1.814.600	1.554.700	212.900	47.000	1.814.600	1.807.577	1.633.140	174.437	
Vlaardingen	2.108.050	1.413.700	433.181	279.300	2.126.181	2.091.877	2.108.000		16.123
Westvoorne	289.900	223.000	30.000	36.900	289.900	288.455	289.900		1.445
GR Jeugdhulp Rijnmond	1.758.700		1.787.912		1.787.912	1.671.386	1.642.868	28.518	
	41.756.800	24.997.900	12.937.127	4.243.510	42.178.537	41.552.676	41.789.334	219.521	456.178
Voorgaande jaren:									
Nog te ontvangen subsidies								122	
Nog terug te betalen subsidies									449.044
	41.756.800	24.997.900	12.937.127	4.243.510	42.178.537	41.552.676	41.789.334	219.643	905.222
Overige subsidies									
VWS Jeugdartsen	917.900				945.097	939.177	882.697	42.545	
Totaal	42.674.700	24.997.900	12.937.127	4.243.510	43.123.634	42.491.853	42.672.031	262.188	905.222

2.5.6 Opbrengsten RIVM

Deze opbrengsten zijn vergoedingen te ontvangen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) voor het vaccineren en screenen van kinderen op een aantal ernstige, goed behandelbare, erfelijke aandoeningen. De uitvoering geschiedt in het kader van het RVP. De per 31 december 2017 nog van het RIVM te ontvangen vergoedingen voor uitgevoerde vaccinaties en screenings worden geraamd op € 297.792.

2.5.7 Overige vorderingen

Ultimo 2017 was het opgebouwde rentetegoed van de door CJG Rijnmond bij ING ondergebrachte tegoeden nog niet ontvangen. De vooruitbetaalde crediteuren betreffen met name vooraf in rekening gebrachte huurkosten en ICT-licentiekosten 2018. De te ontvangen btw is gerelateerd aan de definitieve subsidieafrekening wijkteams Rotterdam 2016.

	31-12-2017	31-12-2016
Nog te ontvangen rente	1.497	4.759
Nog te factureren bedragen	161.257	25.829
Vooruitbetaalde crediteuren	319.544	306.912
Te ontvangen omzetbelasting	88.011	-
Overig	33.216	45.153
Totaal	603.525	382.653

2.5.8 Liquide middelen

Tot meerdere zekerheid zijn aan een aantal verhuurders van bedrijfsruimten, bankgaranties verstrekt tot een bedrag van € 272.000. De overige liquide middelen, voornamelijk banktegoeden bij ING, staan ter vrije beschikking.

	31-12-2017	31-12-2016
Kas	598	4.885
Spaarrekeningen	3.300.006	3.600.187
Rekening-courant	2.328.068	2.901.454
Totaal	5.628.672	6.506.526

2.5.9 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo per 1 januari 2017 vermeerderd met het resultaat over het boekjaar 2017. Het eigen vermogen is vrij besteedbaar.

	31-12-2017	31-12-2016
Stand per 1 januari	1.403.747	1.382.773
Resultaat boekjaar	159.254	20.974
Totaal	1.563.001	1.403.747

2.5.10 Voorzieningen

Jubilea

De voorziening voor jubilea is getroffen voor toekomstige uitkeringen in overeenstemming met de in de cao opgenomen bepalingen, waarbij uitkeringen voor jubilea zijn toegezegd bij het bereiken van het 25^e, 40^e en 50^e dienstjaar. De verplichtingen zijn per individuele medewerker bepaald, waarbij de toekomstige uitkeringen contant zijn gemaakt. Hierbij is rekening gehouden met een jaarlijkse disconteringsvoet van 0,53% en indexatie van 1,85% per jaar. Bij het bepalen van de hoogte van de voorziening is geen rekening gehouden met sterftekansen en arbeidsongeschiktheidskansen. Wel wordt rekening gehouden met de blijfkans. Door de verwachte kosten voor jubileumuitkeringen te verwerken in de begroting wordt voorkomen dat tekorten ontstaan.

Personeel

Voor het kunnen afwikkelen van dienstverbanden is een voorziening getroffen op grond van de nieuwe wettelijke kaders. De verwachting is dat alle gereserveerde middelen volgend jaar zullen worden aangewend.

Verloop voorzieningen	Jubilea	Personeel	Totaal
Stand per 1 januari 2017	278.713	120.500	399.213
Af: Aanwendungen 2017	-20.316	-158.481	-178.797
Af: Vrijval 2017	-41.273	-18.652	-59.925
Bij: Dotatie 2017	35.646	149.867	185.513
Stand per 31 december 2017	252.770	93.234	346.004

Verwachte afwikkeling voorzieningen	Jubilea	Personeel	Totaal
Verwachte afwikkeling binnen 1 jaar	4.595	93.234	97.829
Verwachte afwikkeling binnen 1-5 jaar	55.681	-	55.681
Verwachte afwikkeling > 5 jaar	192.494	-	192.494
	252.770	93.234	346.004

2.5.11 Crediteuren

Deze post vertegenwoordigt het saldo van alle geaccordeerde in de administratie opgenomen inkoopfacturen voor goederen en diensten die ultimo december 2017 nog niet betaald zijn.

2.5.12 Aanspraken personeel

De post 'te betalen netto salarissen' betreft in januari 2018 te betalen bedragen voor (over)uren, declaraties, reiskosten en andere nagekomen correcties over 2017. De te betalen vakantiebijslag betreft het in mei 2018 uit te betalen opgebouwd recht over de periode juni tot en met december 2017. Voor opgebouwde maar nog niet genoten verlofuren is een reservering opgebouwd; deze is gebaseerd op het uurloon, inclusief sociale lasten.

	31-12-2017	31-12-2016
Te betalen nettosalarissen	70.316	55.910
Te betalen vakantiebijslag	987.437	1.080.536
Reservering vakantiedagen	604.207	787.096
Totaal	1.661.960	1.923.542

2.5.13 Loonheffing en pensioenpremie

De onder deze post verantwoorde posten betreffen voornamelijk de af te dragen loonheffingen, sociale lasten en pensioenpremies ABP over december. De verschuldigde pensioenpremies voor het pensioenfonds PFZW zijn opgenomen in de post crediteuren voor € 308.000.

	31-12-2017	31-12-2016
Loonheffing	1.713.483	1.943.870
Pensioenpremie	64.565	89.699
Totaal	1.778.048	2.033.569

2.5.14 Terug te betalen subsidies

Het onder de kortlopende schulden opgenomen bedrag aan subsidies is het saldo van al ontvangen, maar niet gerealiseerde subsidies (zie ook toelichting 'Subsidies' 2.5.5).

2.5.15 Overige schulden

Onder de overige schulden zijn feitelijke bedragen of schattingen opgenomen voor financiële verplichtingen waarvoor per jaareinde nog geen factuur was ontvangen. In het saldo zijn ook vooruit ontvangen bedragen verwerkt voor diensten, die nog moeten worden geleverd.

	31-12-2017	31-12-2016
Jaarrekening controle	51.844	74.592
ICT kosten	25.831	153.659
Huisvestingskosten	336.632	142.445
Inleen personeel	33.629	21.424
Te betalen omzetbelasting	-	534.581
Overige	208.997	224.379
Totaal	656.933	1.151.080

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Huurverplichtingen huisvesting	3.196.980	7.797.535	825.281
Leaseverplichting laptops	242.806	23.941	
Leaseverplichtingen auto's	44.766	48.627	
Afgegeven bankgaranties	278.128		
Totaal	3.762.680	7.870.103	825.281

2.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Algemeen

Het jaar 2017 wordt afgesloten met een positief saldo van € 159.254.

2.6.1 Subsidieopbrengsten

De in de staat van baten en lasten opgenomen opbrengsten betreffen alleen het gerealiseerde deel van de toegezegde subsidiebedragen. Voor een aantal activiteiten is de door gemeenten beschikbaar gestelde subsidie niet volledig aangewend en wordt deze subsidie als niet gerealiseerd beschouwd. Eventuele onderbesteding op de subsidie-

verleningen is in de jaarrekening verwerkt als schuld. Dit voor zover de bevoorschotting tot een hoger niveau dan de toezegging heeft plaatsgevonden. In paragraaf 2.5.5 van dit verslag is een nadere specificatie opgenomen van de wijze waarop de subsidie in de jaarrekening is verwerkt. De subsidies 2017 zijn nog niet vastgesteld.

Gemeentelijke subsidies	2017	Begroting 2017	2016
Albrandswaard	654.608	658.200	651.623
Barendrecht	1.328.986	1.308.300	1.312.623
Brielle	438.668	425.600	413.367
Goeree-Overflakkee	1.424.071	1.427.900	1.385.775
Hellevoetsluis	930.565	965.700	868.091
Krimpen aan den IJssel	870.490	876.190	846.771
Lansingerland	1.879.883	1.861.500	1.798.761
Maassluis	839.708	902.560	853.504
Nissewaard	2.047.654	2.090.200	2.099.561
Ridderkerk	1.132.810	1.142.200	1.115.314
Rotterdam	24.145.938	24.127.200	26.116.733
Schiedam	1.807.577	1.814.600	1.799.453
Vlaardingen	2.091.877	2.108.050	2.066.791
Westvoorne	288.455	289.900	283.452
GR Jeugdhulp Rijnmond	1.671.386	1.758.700	1.925.650
	41.552.676	41.756.800	43.537.469

Personele subsidies

De subsidie is een tegemoetkoming voor het opleiden van basisartsen en consultatiebureauartsen tot jeugdarts en arts M&G (maatschappij en gezondheid) en een tegemoetkoming in de kosten voor het begeleiden van stagiaires.

2.6.2 Opbrengsten RIVM

Onder deze post zijn de vergoedingen verantwoord voor het RVP en de hieprikscreening die in opdracht van het RIVM worden uitgevoerd.

	2017	Begroting 2017	2016
Gebruiksvergoeding bedrijfsruimtes	562.779	507.600	679.661
Uitgeleend personeel	148.044	50.000	154.321
Overige opbrengsten	495.884	180.700	285.446
Totaal	1.206.707	738.300	1.119.428

2.6.4 Lonen en salarissen

De gemiddelde personeelsomvang over 2017 bedraagt 530 fte, waar in de begroting rekening is gehouden met 514 fte. Dit verschil wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het moment van overdracht van wijkteam-activiteiten en personeel aan de gemeente Rotterdam.

	2017	Begroting 2017	2016
Salaris	23.393.692	22.484.561	24.243.102
Eindejaaruitkering	1.861.101	1.344.274	1.427.185
Vakantiebijslag	1.384.645	1.792.365	1.917.080
Mutatie verplichting verlofuren	-107.362	-	271.176
Mutatie voorziening jubileumuitkering	-5.627	-	27.563
Overig	14.000	15.000	4.342
	26.540.449	25.636.200	27.890.448
Ontvangen zwangerschapsgelden	-399.449	-	-579.217
Totaal	26.141.000	25.636.200	27.311.231

2.6.3 Overige opbrengsten

De hogere gebruiksvergoeding voor bedrijfsruimtes wordt direct in mindering gebracht op de te verrekenen decentrale huisvestingskosten. Het uitgeleend personeel betreft inzet van beleidsadviseurs en projectleiding bij ketenpartners. De overige opbrengsten bestaan uit vergoedingen van GGD-GHOR voor de uitvoering van JGZ-aanbod in opvanglocaties voor asielzoekers in Krimpen aan den IJssel en Rotterdam, evenals aanvullende JGZ-opdrachten die niet via de reguliere subsidierelatie worden gefinancierd.

Ten opzichte van de begroting vond deze overdracht twee maanden later plaats, wat zich vertaalt in een hogere gemiddelde bezetting en hogere personele lasten. Anderzijds valt de hiervoor bestemde subsidie ook navenant hoger uit.

Wet normering topinkomens (WNT)

bedragen x €	J.J.H. Butselaar	P.G. Stenger	A. van Nes	M.K. Visser	J. Gebben	K. Demper
<i>Funciegegevens</i>	<i>Vz. raad van bestuur</i>	<i>Lid raad van bestuur</i>	<i>Vz. raad van toezicht</i>	<i>Lid raad van toezicht</i>	<i>Lid raad van toezicht</i>	<i>Lid raad van toezicht</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,000	1,000	-	-	-	-
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.687	122.894	8.265	5.785	5.785	0
Beloningen betaalbaar op termijn	11.040	11.007	0	0	0	0
Subtotaal	151.727	133.901	8.265	5.785	5.785	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	27.150	18.100	18.100	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2017	151.727	133.901	8.265	5.785	5.785	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016						
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	N.v.t.
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,000	1,000	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	138.426	120.854	8.265	5.785	1.928	0
Beloningen betaalbaar op termijn	10.780	10.754	0	0	0	0
Totale bezoldiging 2016	149.206	131.608	8.265	5.785	1.928	0

2.6.5 Sociale lasten en pensioenlasten

Onder de overige schulden zijn feitelijke bedragen of schattingen opgenomen voor financiële verplichtingen waarvoor per jaareinde nog geen factuur was ontvangen. In het saldo zijn ook vooruit ontvangen bedragen verwerkt voor diensten, die nog moeten worden geleverd.

	2017	Begroting 2017	2016
Sociale lasten	3.924.762	4.178.800	4.296.264
Pensioenlasten	2.618.547	2.470.900	2.618.807
Totaal	6.543.309	6.649.700	6.915.071

2.6.6 Overige personeelskosten

Het voor opleidingen beschikbaar gestelde budget is niet volledig aangewend. Dit houdt verband met het spanningsveld tussen de vraag naar zorg en de beschikbare tijd en ruimte van professionals. Mede door de versterking van de rol in het netwerk wordt een toenemende vraag ervaren, wat in een aantal gevallen ten koste is gegaan van de beschikbare tijd en ruimte voor deskundigheidsbevordering.

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt heeft van CJG Rijnmond een intensivering van zijn werving- en selectieactiviteiten gevraagd. Om succesvol en tijdig goed en voldoende personeel te werven zijn extra middelen aangewend.

	2017	Begroting 2017	2016
Reis- en verblijfkosten	636.655	596.690	662.378
Opleidingen	533.054	674.600	579.211
Werving en selectie	148.656	50.000	51.645
Arbokosten	132.140	167.500	104.313
Bijeenkomsten en activiteiten	204.943	194.510	129.387
Overige	63.717	136.380	59.633
Totaal	1.719.165	1.819.680	1.586.567

2.6.7. Extern personeel

Door het hoge ziekteverzuim is dit jaar een extra beroep gedaan op de inhuur van zorgprofessionals. Daarnaast zijn specifieke disciplines ingehuurd ten behoeve van de uitvoering van aanvullende opdrachten. Ook op ondersteunende en coördinerende functies is meer personeel ingehuurd om een aantal specifieke projecten te begeleiden die specialistische kennis en vaardigheden vragen.

	2017	Begroting 2017	2016
Zorgprofessionals	406.396	209.000	233.912
Overig extern personeel	735.723	575.720	530.879
Totaal	1.142.119	784.720	764.791

2.6.8 Afschrijvingen

Door het wijzigen van met name de ICT-gerelateerde kostenstructuur van vaste (eigen investering) naar variabele (lease) kosten zijn grote investeringen uitgebleven. De afschrijvingslasten zijn hierdoor ook structureel lager dan oorspronkelijk geraamd. Daarnaast is een fors aantal historische investeringen inmiddels volledig afgeschreven maar nog wel in gebruik.

	2017	Begroting 2017	2016
Software (IVA)	133.645	194.500	387.018
Verbouwingen	78.466	83.100	169.732
Inventaris	124.382	115.700	178.809
ICT	218.605	301.700	279.787
Totaal	555.098	695.000	1.015.346

2.6.9 Huisvesting

De decentrale huisvestingslasten worden afgerekend op basis van werkelijke kosten. Eventuele budgetoverschrijdingen of -onderbestedingen worden, gecorrigeerd met de opbrengsten van eventuele onderverhuur aan derden, met de desbetreffende gemeente verrekend. De lagere kosten voor huur- en servicekosten wordt verklaard door lager uitgevallen indexeringen. Bij ruimte binnen de beschikte budgetten is waar nodig extra onderhoud uitgevoerd voor decentrale huisvesting.

	2017	Begroting 2017	2016
Huur en service	4.111.425	4.481.700	4.170.805
Schoonmaak	545.312	591.800	540.765
Beveiliging & bewaking	76.961	107.100	94.738
Onderhoud	203.508	151.300	215.603
Verhuiskosten	24.839	15.000	19.612
Overig	156.307	98.100	143.286
Totaal	5.118.352	5.445.000	5.184.809

2.6.10 Automatisering

De totale kosten voor automatisering zijn lager dan is begroot. Dit komt grotendeels doordat de verwachte kostenstijging voor verbindingen beperkt is gebleven.

	2017	Begroting 2017	2016
ICT-Infrastructuur algemeen	623.024	697.600	757.302
Software	1.446.143	1.492.300	1.423.099
Kleine ICT-middelen	33.784	35.000	90.275
Telecommunicatie	385.557	374.000	382.110
Kopieerapparatuur	125.379	127.000	137.057
Totaal	2.613.887	2.725.900	2.789.843

2.6.11 Overige kosten

De kosten voor de dienstverlening van derden bestaan overwegend uit de uitvoering van hielprikscreeningen (NHS) door verloskundigenpraktijken en het verzorgen van instemmingsverklaringen en diagnostische onderzoeken ten behoeve van het KSCD. Beide activiteiten worden rechtstreeks gefinancierd door respectievelijk het RIVM en de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rotterdam-Rijnmond. Hierdoor leidt de grotere omvang van deze

activiteiten ook tot meer baten en heeft dit geen effect op het resultaat. Door het uitbesteden van specialistische kennis op het gebied van privacy en de toekomstige veranderingen in wet- en regelgeving zijn extra middelen voor advies aangewend. De meerkosten voor tolkendiensten zijn veroorzaakt door de toename van nieuwkomers in het verzorgingsgebied van CJG Rijnmond. Deze meerkosten zijn opgevangen door extra beschikbaar gestelde subsidie.

	2017	Begroting 2017	2016
Dienstverlening derden	318.003	280.400	268.744
Kantoor- en kantinebenodigdheden	133.190	159.200	167.317
Drukwerk/folders	173.842	214.800	211.640
Advies-, accountancy & fiscaliteit	259.774	217.500	243.064
Verzending	213.590	207.500	220.383
Communicatie	252.181	243.350	308.546
Verzekeringspremies	60.261	58.750	59.220
Lidmaatschappen en contributies	22.734	20.000	19.254
Medische verpleegartikelen	123.490	122.500	110.873
Tolkendiensten	90.261	70.000	80.157
Overig algemene kosten	261.114	240.400	229.071
Totaal	1.908.440	1.834.400	1.918.269

2.6.12 Financiële baten en lasten

Onder deze baten zijn de rentebaten op de bij ING gestalde banktegoeden opgenomen.

2.6.13 Vennootschapsbelasting

In 2017 is met de Belastingdienst afgestemd dat CJG Rijnmond momenteel alleen vrijgestelde of onbelaste prestaties verricht en derhalve vrijgesteld is tot het doen van aangifte voor de Vennootschapsbelasting.

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting CJG Rijnmond

Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting CJG Rijnmond te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit financieel verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CJG Rijnmond op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2017.
2. De staat van baten en lasten over 2017.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CJG Rijnmond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het verslag van het bestuur.
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van RJ 640 organisaties zonder winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 640 organisaties zonder winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet Normering bezoldiging

topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.
- Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 8 maart 2018

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. J.A. Walhout RA

3.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de jaarrekening 2017.

